

Marek Moravčík, 17 rokov, Radošina

Tulák

„Tak to teda opíšte, ako to cítite.“

„Prší. Prší mi tu.“ Ukázal som na hrud'. „Je tu stále zamračené. Silná bolesť. Cítim sa ako v lise. Lebo...“

Orieškovohnedé oči psychológa ma prevítali – presne tak ako keď biológ prepichuje svoje vysušené hmyzie exempláre špendlíkmi a potom si o nich píše poznámky. Skúma ich. Nechcem byť však hmyz.

„Lebo?“ Otázka človeka zaujatého poznámkami. Prečo sa nepýta k veci?

„Chcú odo mňa stále výsledky. Progres. Nevydržím s nimi dlho držať tempo.“ Prestup na novú školu na mne robí hlboké ryhy. Násilne vzatý zo starého sveta a násilne, tvrdo vtlačáný sem. Do tejto školy. Nie budovy; ľudí. Ako v lise sa totižto necítim medzi múrmi. Múry sa nehýbu, nehovoria, nezraňujú, proste sú, lebo ich tak niekto postavil. Dôvod ich existencie je očividný – byť. Ale oni – ľudia – ich dôvod? Stále ho hľadajú (a aj ja!) a pritom robia toľko kriku, toľko zbytočných rýh. – Prečo sa ma nepýta na toto?

Za očami sa mu už vyvíja plán B. Dostať zo mňa dôvody „Lebo“ a dať na ne odpovede „Toto a to – zmeňte to. Veľa šťastia, dovidenia“. Znie to fajn (za očami), najst' problémy a riešenia. Ale to skôr platí pre múry ako ľudí – respektíve pre bytosti, ktorých dôvodom existencie je byť.

„Robí niekto konkrétny v triede na teba nátlak? Alebo vyučujúci?“

Toto a to. „Nie.“ Pýta sa zle, on sa vlastne nepýta ani na mňa. Odpoveď by navyše ani nepochopil, tým som si istý. Najradšej by som vstal a ušiel, bežal do... nemám cieľ.

„Je to teda atmosférou.“ A za tým dost' hlasné a predsa zamlčané: „... čiže tebou. Musíš si len zvyknúť.“

Skončil s terapiou. (Alebo monológom o otázkach, na ktoré si sám odpovedá. Volá sa to psychoanalýza?)

On mi nepomôže. „Áno. Musím si len asi zvyknúť.“

Úsmev, popriatie veľa šťastia a ďalší pacient za dverami. Nezazlievam mu tie monológy: taktika strnulej mysle ako prežiť pubertálne výlevy – posledné výkriky pred dospelosťou. Potom príde rola a s ňou kostým (a úsmev + popriatie veľa šťastia). Taktika strnulej mysle prežiť bok po boku iných strnulých myslí (cintorín, kde čím väčší kameň, tým väčšie dekórum).

...

V parku bola hmla, prízračnýohsled jesene. Vtáky čvitorili (tak ako vždy – a síce v prostredí sa ich pieseň zdeformovala, stlmila, zdalo sa, že prichádza z väčších diaľok).

Kráčal som chodníkom, sledoval padajúci list, kráčal a kráčal nevedmo kam, poháňaný vnútorným nepokojom. (Pretože zastať znamenalo ustrnúť v kŕči depresie)

Kráčam a tu sa len tak sčista-jasna zjavila tabuľa. Osamotená na chodníku s jednoduchým kriedovým nápisom:

ANTIKVARIÁT

→

Šiel som smerom šípky, prešiel na druhú stranu cesty a narazil na ďalšiu tabuľu.

ANTIKVARIÁT

↓

Zišiel som dole, otvoril dvere, zazvonil zvonček a vzniknutý prievan mi do nosa fúkol kožu, papier, čaj, zatuchlinu, vôňu, akú majú len knihy hŕba na hŕbe. Prešiel som uličkou plnou zákrut (a kníh, pretože tie boli všade, kam padlo oko). Všade sa to hemžilo tajomstvami – príbehmi – stačilo si len vybrať, ponoriť sa do zažltnutých strán. Zabočil som doprava a ocitol sa v miestnosti s tlmeným svetlom a analógovou televíziou – presne tým typom, čo mali starí rodičia a teraz je jeho žiarenie považované za rakovinotvorné. Práve tam hral záznam akéhosi koncertu akejsi kapely (zvláštne, miesto, kde sa nezabúda; spomienky sa tu prehrávajú stále dookola).

„Dobrá,“ ozvalo sa. V tesnom priestore za malým pultom sedel dlhovlasý muž. Začítaný.

„Dobrá.“ Dostal som zvolenie na prehliadku minulosti, obaja sme sa navzájom registrovali.

Pokračoval som v ceste, kráčal (šiel v stopách Kolumba a Pola). Police sa takmer dotýkali stropu. Bolo tam príjemne a preplnené (ľahko sa dalo stratiť medzi riadkami). Bral som do rúk náhodné knihy, dotýkal sa popraskaných chrbtov, niektoré väzby mi zostávali v rukách, vyblednuté nápisy sa už nesnažili silou mocou upútať pozornosť. Boli to knihy na penzií, veľmi trpezlivé, čakajúce na ďalšiu generáciu.

Tisícky odpovedí na čokoľvek, blysko mi hlavou. Možno vie jedna z nich rozohnať moje mračná. Možno je svet naozaj obrovský hodinový stroj, kde každá súčiastka má svoj zmysel (aj keď o ňom sama nevie, sama nevie, prečo sa točí, točí, prečo sa stále dookola točí, točí...).

(koliesko sa zastavilo.)

Z tej čiernej priepasti pocitov, opäť vystrčila pazúry a chystala sa vyliezť. Opäť som cítil apatiu (jest väčšieho paradoxu?). Antikvariát. Knihy. Tlmená hudba. Pach. Čaro sa vytratilo, dieťa prišlo na trik a kúzelník je podvodník.

Prudko som sa otočil a zhodil pri tom knihu. Zohol som sa, vzal ju a už-už kládol na miesto, keď som si na poslednú chvíľu všimol nadpis:

B. S. Johnson

Ľudia na cestách

... cestách. Otvoril som ju a nalistoval úvod.

„Nevravíme si cigáni či tuláci alebo drotári, a ani sa nám nepáči, keď nás tak volajú: sme ľudia na cestách, jednoducho ľudia na cestách.“